

Склярів О. І., здобувач ступеня вищої освіти
магістра факультету № 2 НАВС; *Науковий
керівник*: Камінська Н. В., професор кафедри
гуманітарних та загальноправових дисциплін
НАВС, доктор юридичних наук, професор

СПІВРОБІТНИЦТВО НАТО Й УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Основоположними документами, що визначають принципи співробітництва між Україною та НАТО є Хартія про особливе партнерство між Україною та Організацією Північноатлантичного договору, підписана 9 липня 1997 р., а також Декларація про її доповнення від 21 серпня 2009 р.

Пріоритетним національним інтересом України у сфері зовнішньополітичної діяльності у 2014 та наступних роках є розвиток відносин стратегічного партнерства України з США, ЄС та НАТО згідно з рішенням Ради національної безпеки і оборони України «Про невідкладні заходи щодо захисту України та зміцнення її обороноздатності» від 28 серпня 2014 року.

Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо відмови України від здійснення політики позаблоковості» 2014 Року було внесено зміни до Закону «Про основи національної безпеки України», зокрема зафіксовано: «пріоритетами національних інтересів є: інтеграція України в європейський політичний, економічний, правовий простір з метою набуття членства в Європейському Союзі та в євроатлантичний безпековий простір» (ст. 6); основним напрямом державної політики з питань національної безпеки визнано «поглиблення співпраці з Організацією Північноатлантичного договору з метою досягнення критеріїв, необхідних для набуття членства у цій організації» (ст. 8).

Також було внесено зміни до Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», оскільки Україна як європейська держава провадить відкриту зовнішню політику і прагне рівноправного взаємовигідного співробітництва з усіма зацікавленими партнерами, зважаючи, передусім, на необхідність гарантування безпеки, суверенітету й захисту територіальної цілісності України.

Нині наша держава активно взаємодіє з НАТО. Так, у форматі Комісії Україна-НАТО відбувається діалог з обговорення планів реформування України та досягнуто прогресу в їх імплементації, триває схвалення Комплексного пакета допомоги Україні й обмін думками щодо безпекової ситуації в Україні.

Для забезпечення виконання пріоритетних завдань розвитку особливого партнерства України з НАТО розробляється та затверджується на кожен рік (починаючи з 2009 року) документ, який є ключовим інструментом здійснення реформ в Україні за підтримки НАТО, «Річна національна програма співробітництва Україна - НАТО», що замінив цільовий річний [план дій Україна-НАТО](#).

Під егідою Комісії Україна-НАТО створено п'ять спільних робочих груп: з питань воєнної реформи; оборонно-технічного співробітництва; економічної безпеки; планування на випадок надзвичайних ситуацій цивільного характеру; зі співробітництва з питань науки і довкілля.

Таких преференцій, які союзники надали Україні, ніколи не мала і не має жодна країна, що не входить до НАТО. З 2014 року ця організація започаткувала шість нових трастових фондів для України в критично важливих сферах сектору безпеки й оборони (загальний бюджет цих трастів становить близько 9 млн євро), визначила 40 напрямів взаємодії, новий механізм координації допомоги від НАТО та країн-членів. Триває безпосередня робота радників з альянсу в Генштабі, в Міноборони та в інших відомствах, спільна розробка та проведення реформ, яке гарантувало б, що ті відбуваються за стандартами Альянсу. Ці та інші аспекти було обговорено під час останнього саміту НАТО у Варшаві 9 липня 2016 року.

Водночас Україна запропонувала НАТО окремий проект співпраці в авіасфері - реалізувати потенціал державної компанії «Антонов», налагодити використання літаків типу «Руслан» і «Мрія» для стратегічного перевезення військ і вантажів, проводити спільну роботу з протидії гібридним загрозам, ураховуючи дворічний досвід України щодо протидії гібридним загрозам.

НАТО не розглядає можливості постачання летальної зброї в Україні, проте країни-члени можуть самостійно визначати власну політику в цій сфері. Україна отримує від НАТО та її

держав-членів матеріально-технічну, дорадчу, тренувальну допомогу. У вересні 2015 року в Україні вперше відбулися командно-штабні навчання з реагування на надзвичайні ситуації «Україна-2015», які відкривали Президент України та Генеральний секретар НАТО на Яворівському полігоні.

Згідно з Коаліційною угодою, у межах реформування Збройних сил України передбачено поступовий перехід (до 2019 р.) на стандарти НАТО (STANAG).

Тривалий час більшість українців були певні, що нейтральний статус є гарантією безпеки країни, але анексія АР Крим та агресія Російської Федерації на Сході України радикально змінили громадську думку населення України.

Як засвідчують соціологічні дослідження, проведені Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва, соціологічною службою Центру Разумкова в різні роки, якби референдум щодо членства України в НАТО відбувся у 2012 році «за» проголосували б лише 15 %, а в липні 2015 року «за» проголосували б 64% тих, хто взяв би в ньому участь (у всіх регіонах України, за винятком АР Крим та окупованих територій Донецької та Луганської областей). Головним мотивом підтримки членства в НАТО є питання безпеки та усвідомлення того, що це дасть змогу зміцнити й модернізувати українську армію.

Нині співпрацю України з альянсом розглядають як ефективний механізм для трансформації суспільства, поглиблення демократизації, забезпечення прав і свобод громадян, свободи засобів масової інформації, верховенства права.